

- рух і розташування з більш низької позиції на більш високу:

Rockets went up to the moon (ракеті полетіли до місяця);

- наближення:

She stood still, allowing him to catch her up (вона зупинилася, дозволивши йому її наздогнати);

- збирання предметів разом:

Bag up as many of the leaves as you can (зберіть опале листя в мішки стільки, скільки зможете);

- відділення або видалення від чогось або когось:

Here the paddy land is broken up like a jig saw puzzle (тут рисові поля нарізані такими дрібними шматками, що нагадують пазл).

Також, однією найбільш уживаних складових частин фразових дієслів є прислівник, приєднаний до down з основним значенням - рух вниз:

- рух і розташування з більш високої позиції на більш низьку:

They came down from the bridge (вони спустилися з мосту);

- скріплення, прикріплення, фіксація чого-небудь, щоб міцно трималося: *The lid of the box was nailed down* (кришка ящика була прибита цвяхами);

- завершення, припинення:

The talks broke down over differences on doctrine (переговори завершилися нічим через теоретичні розбіжності).

Просторові відносини в лінгвістиці існують у колективній та індивідуальній свідомості, еволюціонують у часі зі зміною навколишнього світу і людських відносин в ньому. Категорія «простір» тісно пов'язана з такими категоріями мови як час, число, предметність, належність тощо. Також, у сучасній лінгвокультурології поняття «простір» актуалізує виникнення таких атрибутивних сполучень як світовий комунікативний простір, міжкультурний простір, когнітивний простір, ментальний простір, мовний простір, інформаційний простір, чат-простір, освітній простір тощо.

Канкаш Галина Дмитрівна
Сумський національний аграрний університет

ПРОМОВА АНГЕЛИ МЕРКЕЛЬ НА ЗІБРАННІ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО КОМІТЕТУ З ПРИВОДУ 70-РІЧНИЦІ ЗВІЛЬНЕННЯ КОНЦЕНТРАЦІЙНОГО ТАБОРУ АУШВІЦ-БІРКЕНАУ

26 січня 2015 року в Німеччині Ангела Меркель мала промову на зібранні інтернаціонального комітету з приводу 70-річниця звільнення концентраційного табору Аушвіц-Біркенау. Промова пані Меркель була лаконічною, чіткою, красномовною. Текст складається із 26 абзаців, які продумано складені і розташовані. Перші п'ять абзаців починаються словами, які містять в собі назву місця, де було організовано табір, а саме слово Аушвіц. Відбувається згущення змістової, змістової, психологічної напруги, яка потрібна для зосередження уваги і спрямування свідомості до дуже важливої теми. Ця назва містить в собі незліченну кількість відтінків страждання, горя, муки, жаху, болю, ворожості, насилля, зла. П'ятий абзац тексту складається з речень, які розташовані одне за одним і починаються одним і тим словом: «*Auschwitz ist eine Mahnung, was Menschen anderen Menschen antun können. – Аушвіц – це застереження, що люди іншим людям можуть завдати. Auschwitz ist eine grausame Zäsur in der Geschichte der Menschsein. – Аушвіц – це жорстоке відрубання в історії людства. Auschwitz steht für den von Deutschland begangenen Zivilisationsbruch der Shoa. – Аушвіц є катастрофою, розпочатим Німеччиною розломом цивілізації*» [1:]. Повтор слова Аушвіц звучить мов удар відразу декількох дзвонів. Які примушують зупинитися і завмерти від енергетичної сили цього морального струсу. Підсилення сказаного вносять слова: *застереження, жорстоке відрубання, катастрофа*. І закінчується промова також повторенням слова Аушвіц: «*Auschwitz geht uns alle an – heute und morgen, nicht nur an Gedenktagen. – Аушвіц стосується нас усіх – сьогодні і завтра, не тільки в Дні пам'яті*» [1]. Це останнє речення тексту, яке ще раз нам говорить, що Аушвіц – це пам'ять.

В шостому абзаці знову спостерігаємо розташування речення безпосередньо одне за одним. На початку цих речень одні і ті слова: «*Am morgigen 70. Jahrestag erinnern wir an die sechs Millionen ermordeten Juden. – В 70 День пам'яті згадуємо ми про шість мільйонів вбитих євреїв. Wir erinnern an das grausame Schicksal der Sinti und Roma. – Ми згадуємо про жорстоку долю Сінті і Рому. Wir erinnern an das erbarmungslose Vorgehen gegen Gegner des Nationalsozialismus. – Ми згадуємо про немилосердний спосіб дій проти противників націоналсоціалізму. Wir erinnern an die Menschen mit Behinderung, an Homosexuelle, an Zwangsarbeiter, an die leidgeprüften Menschen in den von Deutschland überfallenen Ländern. – Ми згадуємо про людей з вадами, про гомосексуалістів, про примусових робітників, про*

випробуваних горем людей в країнах, захоплених Німеччиною. Wir erinnern an alle, die von Deutschland im Nationalsozialismus verfolgt, misshandelt, gequält, vertrieben und ermordet wurden. – Ми згадуємо про всіх, хто Німеччиною, яка була в режимі націоналсоціалізму, були переслідувані, мучені, розтерзані, вигнані, вбиті» [1:]. Повтор слів *ми* згадуємо на початку кожного речення підкреслює значимість того, що існує невиспана пам'ять, яка завжди пильнує, завжди на варті нашої свідомості. Ці слова підсилюються значеннями наступних слів, які чітко називають осіб, дії, ознаки, які пам'ять береже і охороняє від забуття: *шість мільйонів вбитих євреїв, жорстоку долю Сінті і Роми, немилосердний спосіб дії; про людей з вадами, про гомосексуалістів, про примусових робітників, про випробуваних горем людей в країнах, захоплених Німеччиною; всіх, хто були переслідувані, мучені, розтерзані, вигнані, вбиті.* В середині промови є абзац, в кінці якого одне за одним вишикувалися речення, в яких повторюється слово *винні*, яке несе глибоке смислове і емоційне напруження. Наведемо приклади: *«Das sind wir Ihnen schuldig. – Це ми перед Вами винні. Das sind wir den vielen Millionen Opfern schuldig. – Це ми винні перед багатьма мільйонами жертв. Und das sind wir uns selbst schuldig, die wir heute leben und eine gute Zukunft gestalten wollen. – І ми самі перед собою винні, що ми сьогодні живемо і хочемо формувати гарне майбутнє» [1:].* Повтор слова *винні* спрямовано на показ масштабу виміру, який не вимірюється, просто не існує в світі слова на позначення цієї неосяжності: *Вам винні, мільйонам жертв винні, перед собою винні.* Прочитується за цими рядками почуття вини, яке нічим не можна виміряти і спокутувати.

Своєрідним за будовою і наповненням змісту є наступний абзац, який насичений почуттям суму. Слова *скорбота, сум* наявні в реченнях, які підсумовують зміст абзацу. Наведемо приклади: *«Die Bilder von einst und die Trauer tragen Sie tief in sich. – Картини звідти з минулого і траур несете Ви глибоко в собі. Ich trauere mit Ihnen. – Я несу траур з Вами. Ich trauere mit denjenigen, die gelitten und Angehörige verloren haben. – Я несу траур з тими, хто страждав і втратив рідних» [1].* Повтор слова *траур* підсилено словами *несете глибоко в собі, несу траур з Вами; несу траур з тими, хто страждав і втратив рідних.* Спостерігаємо вдаль поєднання слів з метою висловлення солідарності, співпереживання і морального обов'язку ділити траур, брати також частину цього гнітючого стану на себе і стійко нести його.

Ще один абзац з повтором однакових словосполучень на початку речень спостерігаємо вже майже наприкінці промови. Це три речення, які стоять на початку абзацу і висловлюють чітке послання до всіх: *«Wir wollen keine hasserfüllten Parolen gegen angeblich Ungläubige oder Andersgläubige. – Ми не хочемо ніяких ненавистю сповнених паролів проти невіруючих чи віруючих іншої віри. Wir wollen keine hasserfüllten Parolen gegen Juden. – Ми не хочемо ніяких ненавистю сповнених паролів проти євреїв. Wir wollen keine hasserfüllten Parolen gegen Menschen, die in Deutschland ein neues Zuhause gefunden haben oder bei uns Zuflucht von Krieg und Verfolgung suchen. – Ми не хочемо ніяких ненавистю сповнених паролів проти людей, які в Німеччині знайшли новий рідний дім або притулок від війни» [1].* Повтор словосполучень *ми не хочемо ніяких ненавистю сповнених паролів* вказує нам на те, що немає в німців бажання до ненависті, ненависті до людей, які мають іншу основу і спосіб життя, ніж вони.

Слово *гідність* спостерігаємо в тексті два рази. Але ці речення дуже важливі для контексту: *«Was dort geschehen ist, war ein fundamentaler Angriff auf Kern dessen, was unser Menschsein ausmacht: auf Würde des Menschen. – Що там відбулося, було обґрунтованим нападом на суть того, що складає наше людське буття: на гідність людини. Jeder von uns ist ein Mensch mit einer unantastbaren und unteilbaren Würde. – Кожен із нас є людиною з недоторканою і неділюмою гідністю» [1].* Ці слова пояснюють, що гідність є суттю нашого людського буття, вона недоторкана і неділюма.

Якщо створити ланцюжок основних смислів промови, то він буде таким: *місце страти – ми пам'ятаємо, – постійна відповідальність, – пам'ять, – ми в траурі, – стид, – винні, – не хочемо ненависті, – що трапилося, не змінити, – виростає доручення, – формувати зживання людей на принципах гуманності, – це стосується всіх назавжди.*

Список використаних джерел

1. Rede von Bundeskanzlerin Merkel anlässlich der Gedenkveranstaltung des Internationalen Auschwitz-Komitees zum 70. Jahrestag der Befreiung des Konzentrationslagers Auschwitz-Birkenau am 26. Januar 2015 [Електронний ресурс] / Rede von Bundeskanzlerin Merkel – Режим доступу : . <https://www.bundesregierung.de/Content/DE/Rede/2015/01/2015-01-26-merkel-auschwitz.html>